

Discurs del rector en l'acte d'obertura del curs 2003/2004

Divendres, 26 de setembre de 2003

Honorable conseller de Cultura, Educació i Esport
Excel·lentíssim president del Consell Social
Excel·lentíssimes i il·lustríssimes autoritats
Comunitat universitària
Senyores i senyors,
amics i amigues,

Vull que les meues primeres paraules siguen de felicitació a la professora Carme Olària per la magnífica lliçó inaugural amb què ens ha obsequiat i que ens permet conèixer millor els nostres orígens, al mateix temps que gaudir amb l'abundant arxiu gràfic que ha volgut compartir amb nosaltres. Voldria recalcar a més, que Carme Olària és la primera professora de la UJI que ens imparteix una lliçó inaugural, la qual cosa es una més de les moltes manifestacions del compromís d'aquest Equip rectoral amb la igualtat de gènere, no basat en l'aplicació de quotes sinó en el reconeixement de la competència.

També vull agrair l'esforç de síntesi del secretari general per a presentar en poc temps la intensa activitat de la nostra Universitat en el curs que avui acaba. En sentir les paraules del secretari general m'han vingut a la memòria uns versos del Cantares d'Antonio Machado que Joan Manuel Serrat va convertir en cançó:

*Caminante no hay camino, se hace camino al andar
Al andar, se hace camino, y al volver la vista atrás
Se ve la senda que nunca se ha de volver a pisar*

Al volver la vista atrás en la curta història de la nostra Universitat, es veu clarament que hem fet molt de camí, bon camí, però aquest curs, contràriament al que cantava Serrat, hem hagut de tornar a trepitjar, per imperatiu legal del desenvolupament de la LOU, la senda ja caminada. Hem emprat molts esforços col·lectius a refer part d'aqueix camí en què tantes petjades havíem deixat. Podríem dir que aquest curs passat ha sigut un curs de construcció de bases per al futur i al mateix temps de consolidació. Un curs en què es recullen fruits i se sembla per a tindre bona collita. I encara que el terreny que ens ha tocat sembrar no era el que hauríem desitjat, la sembra l'hem feta conscienciosament. S'ha aprovat per unanimitat un document de carrera docent que canalitzarà una part molt important del desenvolupament acadèmic de l'UJI. Hem sigut la primera universitat valenciana a aprovar els nous Estatuts pel Claustre i també la que més consens ha aconseguit en l'àmbit estatal, amb les dades de què dispose. Un suport als Estatuts superior al 94% i en el qual coincideixen PDI, PAS i estudiants és una base molt sòlida sobre la qual es pot construir un futur de molta envergadura. El meu reconeixement al Claustre, a la Comissió d'Estatuts, i en especial a la Ponència i al seu president, el professor Juan-Luis Gómez Colomer.

L'activitat universitària d'aquest curs ha sigut intensa i, a més d'emprendre nous reptes i desenvolupar noves línies de treball en els àmbits docent, investigador i cultural, s'ha progressat notablement en compromís social en àmbits com ara la defensa de la pau, la igualtat de la dona, la solidaritat i la cooperació internacional, l'intercanvi d'estudiants, la connexió amb la societat i la gestió interna, on el PAS està fent una important labor gestant un canvi cultural per a desenvolupar el seu treball amb estàndards de gestió de qualitat.

A més, com ha esmentat el secretari general, en aquest curs s'ha donat un important pas en la consolidació del campus habitable que desitgem. S'han iniciat quatre grans obres: l'ampliació de la biblioteca, l'edifici del Consell Social i postgrau, el jardí central i la zona esportiva de raquetes. També estan en fase de licitació tres obres més: un edifici d'investigació, la urbanització de la primera fase d'ampliació del campus i l'ampliació del mòdul departamental de l'àrea econòmic-empresarial. Tot això ha sigut possible gràcies al marc financer del segon Pla d'inversions assignat per la Generalitat Valenciana. No obstant, és necessari ressaltar que tenim acabat el projecte del paranimf i no el podem traure a licitació perquè tot el Pla d'inversions està ja compromès. Se'ns fa imprescindible la negociació ràpida, o un avançament del nou pla, per a completar les infraestructures necessàries de què ja disposen altres universitats valencianes i de les quals tots els universitaris, tots els castellonencs, ens sentirem orgullosos.

Pel que fa a l'àmbit investigador, aquest curs el comencem amb una bona notícia: el Ministeri de Ciència i Tecnologia ens ha concedit 3,6 milions d'euros per a adquirir equipament científic finançat amb fons FEDER pluriregionals. El cofinançament suposarà un important esforç pressupostari a la Universitat que assumirem conseqüentment amb la nostra forta aposta per la investigació. Part d'aquests fons, juntament amb els que esperem aconseguir de la Generalitat Valenciana, ens permetran, a mitjà termini, la creació d'un parc científic i tecnològic a l'UJI que done una estructura de gestió adequada a la investigació connectada amb la societat, que responga a la potencialitat dels investigadors i a les necessitats de la societat i de l'empresa, un parc d'envergadura, multidisciplinari i innovador, que afavorisca el desenvolupament socioeconòmic de Castelló i les seues comarques. En tenim ja un exemple paradigmàtic en l'Institut de Tecnologia Ceràmica que cal exportar a altres grups d'investigació que ja han demostrat la seua voluntat d'anar per aqueix camí. I parlant d'estructura de gestió de la investigació, aquest curs també tenim l'esperança que la política d'investigació de la Generalitat Valenciana deixe de pelegrinar en el seu organigrama i s'aconseguisca una planificació i continuïtat d'aqueixa política, al mateix temps que una agilitat en la seua gestió. Lamentablement, cap d'aquests tres ingredients, necessaris en un camp en què els fruits no s'obtenen a curt termini, s'han donat durant els últims anys. El trasllat de les competències en I+D de les universitats des de la Direcció General d'Universitats a l'Oficina de Ciència i Tecnologia, la seua adscripció a Presidència, després a la Conselleria d'Indústria, i la seua posterior reconversió en Agència, són canvis que han introduït una dinàmica caòtica, dinàmica que entenc que l'actual Govern Valencià vol pal·liar, encara que siga provisionalment, amb la creació el 30 de juliol d'una Comissió delegada del Consell per a investigació i innovació tecnològica. Els resultats de la política de I+D és un dels pilars del nostre futur com a comunitat i per tant necessita com més prompte millor una definició, planificació i professionalitat i estabilitat en la seua gestió. D'altra banda, en el passat curs s'ha fet la transició del V al VI Programa marc, fet que també ha comportat la paralització de les convocatòries i un canvi radical en l'enfocament del finançament europeu en investigació i desenvolupament. D'aquest canvi començarem a veure els resultats pràctics a partir del pròxim curs. Considerant les nostres capacitats en I+D, cal un esforç conjunt per incrementar la nostra presència en el Programa marc de la Unió Europea que, a banda d'injectar fons, internacionalitza la nostra investigació.

Quant a l'àmbit docent, aquest nou curs es caracteritzarà perquè s'establiran les bases de la nova estructura d'estudis universitaris dins del marc d'harmonització europea. Però, perquè l'harmonització siga una realitat, no n'hi ha prou a adaptar el caràcter cíclic de les titulacions, la seua duració i quantificar les matèries en crèdits europeus que, a més de mesurar les hores de classe presencials, com es fa amb els actuals crèdits, mesure el treball total que suposa per a l'estudiant l'assignatura. Si només es fa això, no es resoldrà el més important: un canvi de metodologia que potencie el treball de l'estudiant i que permeta una tutorització del seu aprenentatge per part del professorat per a així motivar la iniciativa, la creativitat, inculcar valors, fomentar la inquietud intel·lectual, la innovació, coneixements que són impossibles de transmetre de forma genèrica amb el model actual fortament basat en classes magistrals. Açò implica rebaixar la ràtio d'alumnes per professor, especialment a les classes teòriques, la qual cosa significa un augment de cost, però que s'amortiria amb la baixada del nombre d'estudiants universitaris i amb els excedents que generarà en algunes àrees el canvi de pla d'estudi. Dit siga de passada, aquest increment reduiria la distància que malauradament ens separa de la majoria de països amb què ens comparem en tantes coses. És necessari que aquesta reforma establisca les bases per a transformar la quantitat d'hores lectives presencials i la quantitat d'estudiants en qualitat. Al meu parer, en comparació amb els referents que conec, aquest és el repte més important del procés d'harmonització i és urgent abordar-lo. No es poden reformar plans d'estudi sense abans establir la metodologia docent amb què s'han d'impartir ni determinar el nivell de classes presencials, el nivell d'interacció entre professorat i alumnat. Fins ara no s'ha parlat d'aquests temes per part dels responsables ministerials i certament es pot fer després d'aprovar els decrets que estan elaborant-se, però s'ha de portar a terme abans d'establir les directrius generals de plans d'estudi. En cas contrari, es pot cometre l'error de discutir només sobre la forma dels plans d'estudi i molt poc sobre el fons, que al cap i la fi és el més important.

En aquest curs també es posarà en marxa la llei valenciana d'universitats, dins de l'esperit de consens que el nou Govern Valencià ha manifestat. Es fa necessari un desenvolupament integrat de la LOU que tinga el màxim consens i que ens equipare a les comunitats autònomes més avançades. Només d'aquesta forma la universitat valenciana serà competitiva. Recuperar la confiança mútua entre el sistema valencià d'universitats i el seu govern i caminar per la senda de l'entesa és un bon camí a seguir i que ha donat bons fruits quan s'ha aplicat en el passat. En la nostra universitat estarem sempre en aquest camí, en el del diàleg, en el de la conjugació de les discrepàncies que enriqueix el resultat final.

La veritat és que si al seu dia la Comunitat Valenciana va ser avançada en la concepció d'un model de finançament objectiu que permetia planificar i recompensar amb el compliment d'objectius, passats 4 anys són moltes les comunitats que ens han avançat en diversos temes. Urgeix la negociació del nou model de finançament que ha d'entrar en vigor al gener de 2004, de manera que, d'una banda, acoste més el finançament de les nostres univesitats públiques al de les universitats europees del nostre entorn i, d'una altra banda, corregisca els lògics desequilibris en la distribució del finançament entre les universitats que a causa de la seua heterogeneïtat de les seues respectives mides, de les seues estructures, de la seua

evolució durant el període, etc., haja pogut originar la pròpia dinàmica del model la vigència temporal del qual ara finalitza.

Així doncs, en la universitat espanyola estarem aquest curs en un marc normatiu que canviarà moltes de les regles del joc actualment vigents. La nostra Universitat necessita adaptar-se a aquestes noves regles de forma que isca enfortida. Per a això, tota la comunitat universitària hem de fer un esforç addicional i també tindre unes dosis especials de tolerància, de respecte a la diversitat, de generositat col·lectiva. Amb la seguretat que així serà, amb el compromís del treball ben fet, comencem el curs acadèmic.

Queda inaugurat el curs 2003-2004.

Moltes gràcies.
